

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Karina Kelemanová

Název práce: Anorexie v současné společnosti

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*):
Mgr. Alena Glajchová, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Karina Kelemanová si v úvodu práce nazvané Anorexie v současné společnosti klade za cíl „představit počátek nemoci a průběh léčby v jejích sociálních dimenzích“ (str. 1). Hovoří zároveň o „formování subjektivity dané dívky“, avšak uvedená formulace není úplná. Autorka uvádí tři úrovně, které jsou pro její práci podstatné, a to formování onemocnění a její diagnostikování, léčebné strategie, vztah nemoci a subjektivity pacienta. Zohledním-li poznatky v empirické části práce, lze říct, že autorka představila počátek a průběh nemoci a takto obecně stanovený cíl splnila. Konkrétněji specifikovaný cíl s důrazem na formování subjektivity a na třech úrovních však splněn nebyl.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Práce je členěna do několika celků. Autorka nejprve představuje nemoc z pohledu biomedicíny a přibližuje její historický vývoj, průběh a léčbu. V podkapitole „Průběh a diagnóza“ autorka popisuje, v jakém věku se nejčastěji vyskytuje začátek nemoci, jak dlouhý je nástup a průběh a jaké má nemoc dopady na zdraví. Bylo by vhodné spíše diskutovat o možných příčinách či důvodech onemocnění, jako je například vliv rodinného zázemí, změny prostředí (nástup na školu) či stresujících událostí. Některé rizikové faktory v této části zazněly, avšak okrajově. Jednalo se převážně o změny spojené s obdobím dospívání či sportovní kariérou. Na straně 7 až 11 autorka nahuštěně prezentuje přehled léčebných postupů, nicméně není jasné, jak dané terapie probíhají. Tato část navíc postrádá provázanost s empirickou částí práce. Struktura kapitoly „Anorexie z pohledu sociologie“ je rovněž problematická. Autorka hovoří o sociální třídě a její spojitosti s onemocněním, avšak ztrácí argumentační linii. Některá tvrzení jsou nejasná a opakující se. Například na straně 12 autorka tvrdí, že sociální třídě jakožto kritériu „se sociologové vyhýbají nebo jej alespoň omezují“. O odstavce dále poznamenává, že sociologové pohlíží na sociální třídu v takové logice, že zvýší-li se sociální postavení jedince, jedinec bude „náchylnější k tomu stát se anorektikem“ (str. 13). Jedná se tedy zřejmě o tři různé interpretace („druhy“), k nimž se uchylují autoři a autorky v sociálně-vědních studiích. V podkapitole „Mýtus krásy...“ autorka pojednává o kultu štíhlosti a v závěru okrajově zmiňuje a cituje autorku Naomi Wolf slovy, že „anorexie je ženské onemocnění, jelikož až 95 % pacientů trpící touto nemocí jsou právě ženy“ (str. 15). Bylo by vhodné její myšlenky rozpracovat více, stejně tak otázku moci a nadvlády či genderové socializace.

K získání dat pro analýzu autorka použila polostrukturované rozhovory s dvěma informátorkami. V metodologické části autorka popisuje užitou metodu a způsob, jakým informátorky kontaktovala. Celkem uskutečnila 2 rozhovory s ženami, které měly zkušenost s nemocí. Postup analýzy je popsán velmi stručně.

Analytickou část práce tvoří tři hlavní témata – začátek, průběh a konec nemoci. V první empirické části autorka analyzuje zjištění týkající se začátku onemocnění, avšak z uvedených citací považuji za problematické učinit dělicí čáru mezi příznaky a propuknutím nemoci, neboť zjištění v podkapitole „Zlomový bod“ spíše vypovídají o počátku onemocnění a jeho prožívání. V druhé části „Průběh nemoci“ autorka pojednává o uvědomění si nemoci, což považuji za téma zasluhující vlastní podkapitolu, kde by mohly být vyzdvíženy i zmiňované strategie dívek. Samostatné části by byla hodna i analýza týkající se vlivu médií a okolí, která by v logickém sledu předcházela samotný počátek onemocnění, stejně jako podkapitola „Kult štíhlosti“ pojednávající o příčinách a počátcích onemocnění (tyto tematické celky naopak následují podkapitolu „Doba léčení“). Například výpověď informátorky Lindy poukazuje na významnou roli vrstevníků a sociálních sítí v počátcích nemoci. Naopak informátorka Alice neměla zkušenost se sociálními sítěmi, což však neznamená absenci vlivu mediálních sdělení.

Ze závěru práce není jasné, čeho autorka chtěla dosáhnout. Shrnující odstavec sděluje, že „ne vždy za začátkem onemocnění stojí nátlak na krásu a štíhlost ženského těla“ (str. 43), což nelze tvrdit na základě rozhovorů s dvěma informátorkami. Závěr práce je zobecňující a nevypovídá o dosažení stanoveného cíle v úvodu, což považuji za zásadní slabinu. Přínosné by přitom bylo shrnutí nejen na všech stanovených úrovních (str. 1), ale i hlubší reflexe týkající se strategií dívek a konstrukce identit v závislosti na kontextu.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev je čtivý, avšak jeho kvalitu snižuje řada gramatických chyb a překlepů. Kapitoly teoretické i empirické části vykazují logické členění, ale jejich vnitřní struktura tuto logiku v některých místech postrádá (viz obsahové zpracování). Používaná citační norma je v práci jednotná, tři uvedené zdroje literatury nejsou v textu citovány.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Práce Kariny Kelemanové splňuje formální požadavky kladené na bakalářskou práci. Slabou stránkou je stylistika, obsahové zpracování a nedostatečně zpracovaný závěr práce. Oceňuji volbu tématu práce, která spadá do oblasti sociologie těla, ačkoliv analyticky náročného.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Měla skutečnost, že informátorky byly kamarádkami, vliv na realizaci rozhovorů a povahu získaných dat? Do jaké míry tato skutečnost ovlivnila vyprávění informátorek?

Jakou roli hraje genderová socializace v problematice poruch příjmu potravy?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Dobře, při excelentní obhajobě velmi dobře.

Datum: 17.6.2020

Podpis: